

NATJEČAJ

IZLOŽBA NATJEČANIH RADOVA
ZA IDEJNO ARHITEKTONSKO RJEŠENJE
ISLAMSKOG CENTRA U OSIJEKU

OTVORENI, ZA REALIZACIJU,
U JEDNOM STUPNJU, ANONIMNI

NATJEČAJ

ZA IDEJNO ARHITEKTONSKO RJEŠENJE
ISLAMSKOG CENTRA
U OSIJEKU

REGISTARSKI BROJ NATJEČAJA PRI ODBORU ZA NATJEČAJE: 176-14-05-IA

KATALOG IZLOŽBE NATJEČAJNIH RADOVA

Raspisivač Natječaja: **Islamska zajednica u Hrvatskoj, Medžlis Islamske zajednice Osijek**
Provoditelj Natječaja: **Društvo arhitekata Grada Osijeka (DAO)**

ROKOVI:

- početak Natječaja: 12. svibnja 2014. godine
- rok za postavljanje pitanja: 02. lipnja 2011. godine
- rok za predaju radova: 14. srpnja 2014. godine

NAGRADE:

- I nagrada: 40.000,00 kn netto
- II nagrada: 24.000,00 kn netto
- III nagrada: 16.000,00 kn netto

Ocjenjivački sud:

1. mr. sc. Denis Ambruš, dipl. ing. arh. - predstavnik Grada Osijeka - Predsjednik Ocjenjivačkog suda
 2. Oliver Grigić, dipl. ing. arh. - predstavnik Osječko-baranjske županije
 3. Miroslav Pavlinić, dipl. ing. arh. - predstavnik DAO
 4. Enver Rečica, likovni umjetnik - predstavnik Medžlisa Islamske zajednice Osijek
 5. Irhad Meheljić, ing. građ. - predstavnik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj
- zamjenik člana: Damir Vrban, dipl. ing. arh. - predstavnik Grada Osijeka
 - tehnička komisija: Željka Jurković, dipl. ing. arh. - predstavnik DAO
 - tajnik Natječaja: Ivan Cingel, dipl. ing. arh. - predstavnik DAO

Autor Natječajnog programa:

Ivan Cingel, dipl. ing. arh., ovlaštenu arhitekt urbanist broj 3948

Povod Natječaja

Od završetka II svjetskog rata do današnjih dana, grad Osijek i šire gravitirajuće područje obilježava kontinuirani porast stanovništva islamske vjeroispovijesti. Prema podacima popisa stanovništva iz 2011. godine na području Virovitičko-podravске županije živi 301, a na području Osječko-baranjske županije 1625 građana muslimanske vjere, od čega njih 844 u samom Osijeku - što ga čini petim gradom u Hrvatskoj po broju muslimana, iza Zagreba, Rijeke, Siska i Pule.

Sve od osnivanja 1927. godine, Islamska zajednica u Osijeku svoje djelatnosti obavlja u neodgovorajućim prostornim uvjetima, što za posljedicu ima i zadovoljenje tek dijela vjerskih potreba muslimana u regiji. Stoga Islamska zajednica u Hrvatskoj i Međžlis Islamske zajednice (MIZ) Osijek namjerava izgraditi Islamski centar, kojim bi se omogućilo adekvatno zadovoljenje potreba vjernika, kao i steklo kvalitetne preduvjete za daljnji razvoj vjersko-kulturnih sadržaja. Taj bi se sakralni objekt, povrhu unaprijeđenja vjerskog života muslimana iz Osijeka i regije, otvorio i svim građanima kroz kulturne programe nadahnute islamom, tradicijom i običajima muslimana koji stoljećima žive u Hrvatskoj.

Cilj i svrha Natječaja

Obaveza provedbe urbanističkog-arhitektonskog natječaja za prostor Islamskog centra izrijekom je propisana u članku 72. Generalnog urbanističkog plana grada Osijeka ("Službeni Glasnik" Grada Osijeka broj 5/06., 12/06.-ispr., 1/07.-ispr., 12/10, 12/11 i 12/12; u daljnjem tekstu: GUP). Svrha Natječaja je dobivanje najboljeg mogućeg idejnog arhitektonskog rješenja Islamskog centra, koja će uvažavati urbanističke i funkcionalne parametre, uz kvalitetan ukupni prostorni i funkcionalni koncept i originalan arhitektonski izraz. Na osnovi najbolje ocijenjenog rješenja izradit će se svi potrebni projekti za izgradnju Islamskog centra i uređenje lokacije.

Osnovni podaci o lokaciji

Područje obuhvata natječajnog programa nalazi se na samom jugoistočnom rubu grada Osijeka, u sklopu gradske četvrti Bikara. Po svom položaju zauzima dio gradskog prostora iznimnog urbanističkog potencijala, istočna "vrata" grada, smješten uz južnu obilaznicu kao kapitalnu osječku prometnu tangentu. U zoni je javnog gradskog prometa (tramvaj, autobus).

GUP je na kontaktnom području zapadno od lokacije utvrdio obavezu donošenja "Urbanističkog plana uređenja prostora Jug IV", kojim će se planirati nicanje novog gradskog naselja Jug IV, prvog od ovog planskog u Osijeku nakon Vjence Ivana Meštrovića i Sjenjaka.

Obuhvat natječajnog programa predstavlja prostor kč.br. 9971/27 k.o. Osijek. Površina obuhvata iznosi 3277,4 m².

Prometni kolni pristup lokaciji moguć je s južne strane zahvata, s novoformirane županijske ceste Ž4088. Točno nasuprot ceste nalazi se postojeće muslimansko groblje.

Lokacija je trenutno obilježena nepostojanjem pravog urbanog konteksta. U neposrednom kontaktnom prostoru sa sjeverne strane prostire se generički "posturbani" krajolik tzv. "Vojne bašče", Rudine-Kolarevica. Posrijedi je danas industrijska zona, s halama i pogonima.

Urbanistički kontekst

U makrolokacijskom smislu, projektni zadatak je u neku ruku anticipacijski – s obzirom na trenutno izostajući urbani kontekst, no i visok potencijal šireg okolnog prostora, kao i konkretne planove za njegovu buduću izgradnju.

Priroda namjene determinira Islamski centar kao građevinu koja će se isticati svojom komunalnim značajem te, morfološki, visinom minareta, tj. opažljivošću i prepoznatljivošću kako u fizičkom prostoru, tako i u mentalnoj slici grada, što centar predodređuje za svojevrsan urbanistički sidrišni punkt naselja koje bi se u okolnom prostoru trebalo dogoditi, pa i šireg dijela grada.

Mikrolokacijski, čestica je okružena sa sjevera postojećim, a sa zapada i istoka planiranim industrijskim sadržajima. S južne strane otvara se na novoizgrađenu županijsku cestu. Specifičnu okolnost predstavlja i činjenica da će novi Islamski centar biti izrazito vidljiv pri jugoistočnom prilazu u grad, uostalom i prvo što će se od Osijeka vidjeti s južne obilaznice dolazeći iz tog smjera. Činjenica koja dodatno podcrtava opravdanost južne, odnosno jugoistočne urbane fasade kao glavne urbanističke scenografije.

Oblikovni zahtjevi

Karakteristika islama je nepostojanje vjerskih pravila koja bi određivala formalni vizualni identitet sakralne arhitekture – ni na razini osnovnih gabarita ni na razini pojedinih dijelova, volumetriji se ne pridaje simboličko značenje. Cilj je tek u postizanju ugodnog i adekvatnog molitvenog prostora/ambijenta. Centar mora izvana biti jasno prepoznatljiv kao islamski sakralni objekt, naglašen vitkim minaretom i ostalim karakterističnim elementima (kupole itd.), no arhitektonski izričaj može biti vrlo liberalan. Naročito utoliko što se teži integraciji vjerskih i laičkih funkcija, poželjno je da ishodišna islamska sakralna tipologija bude ovdje oblikovno interpretirana u univerzalnijem, modernističkom izrazu, kroz suvremene materijale i tehnologije. Važna stavka kad se ima na umu islam i islamsku arhitekturu je optimalan i suzdržan odnos između gabarita i funkcionalnih potreba te kapaciteta građevine. Obavezna je racionalnost lišena ekstravagancije, pretencioznosti i proizvoljne ornamentalnosti. U skladu s naukovanjem skromnosti i duhovnosti, želi se postići ozračje čistoće i sklada, s puno dnevne svjetlosti. Unutrašnjost molitvenog dijela i hall trebaju biti iznimno bogati prirodnom svjetlošću - nurom, koji simbolizira unutarnju čistoću duše. Strukturiranje prostora se ni u kom slučaju ne smije dogoditi u vidu zatvorene, pretjerano introvertno, hermetične šupljine. Transparentnost, protočnost, komplementiranje izgrađenog i ozelenjenog, višeslojnost javnog, polujavnog i sakralnog, prožimanje otvorenosti, poluotvorenosti i zatvorenosti – esencijalne su karakteristike islamskog načina života i arhitekture, zapisane u kulturnoj tradiciji. Zahtjevnost zadatka smješta se stoga na teren posvećivanja velike pažnje filigranskom komponiranju, korak po korak, s promišljanjem vizura, otvaranja, sekvenci kretanja. Potrebno je postići gradiranje od obodno-sekularnih dijelova prema središnjem-sakralnom, s prostornom kulminacijom u sakralnoj jezgri, s kupolom nad molitvenom dvoranom i dominantnim minaretom (visine usklađene s kupolom). Radi karakteristike prožimanja vanjskog i unutarnjeg, eksterijer treba biti osmišljen s jednakom pomnošću kao da se radi o interijeru. Poželjno je predvidjeti element vode, koji predstavlja nebeski element u islamskoj arhitekturi, povrh izgrađenih masa kao artifičijelnog elementa i zelenila kao prirodnog.

Funkcionalni zahtjevi

Islamski centar bit će mjesto raznih manifestacija vjerskog života muslimana – kongregacija, edukacija, molitvi te drugih vjerskih događanja, odnosno naprosto okupljanja. Uz to, sadržavat će niz laičkih funkcija. Funkcionalne grupe čine: vjerski, edukativni, društveni, ugostiteljski, poslovni, stambeni i gospodarsko-servisni sadržaji. Većina sadržaja obavezna je na donjoj etaži, uz manji dio smješten na prvom katu. Vanjski prostori sastoje se od pristupnog trga i harema (sa šadrvanom), za druženje na otvorenom i čekanje vremena molitve, vanjskih terasa, parkirališta i kvalitetnog hortikulturnog uređenja zelenih površina.

Rezultati natječaja:

Ocjenjivala su se 33 pristigla natječajna rada. Ocjenjivački sud sastao se 17., 18. i 19. srpnja 2014. godine u prostorijama Zavoda za prostorno uređenje Osječko-baranjske županije, u Osijeku, Ribarska 1, radi ocjenjivanja pristiglih natječajnih radova. Potom se prišlo analizi i pojedinačnom pregledu svih pristiglih radova, sukladno utvrđenim kriterijima:

1. kvaliteta prostornog i funkcionalnog rješenja centra
2. originalnost, prepoznatljivost i kvaliteta oblikovnog rješenja centra
3. odnos novoplanirane izgradnje prema okolnom prostoru te ikonički doprinos u ukupnoj slici grada
4. postizanje sakralnog ugođaja na planu artikulacije unutrašnjeg prostora
5. tehnička racionalnost i ekonomičnost rješenja u izvedbi i uporabi (na temelju poznatih i planiranih podataka), stvaranje novih vrijednosti i prilagodljivost rješenja tržišnim mogućnostima
6. ekološka i energetska komponenta: učinkovita upotreba energije.

Nakon trodnevnog zasjedanja jednoglasno je donešena sljedeća odluka:

RAD POD ŠIFROM „20“ – I nagrada (40.000,00 kn netto)

AUTORI:

PROARH mateković d.o.o., Zagreb; projektni tim:

Davor Mateković

Vedrana Jančić

Meliha Mehmedagić Nanić

Jadranko Kereković

Mirna Malez

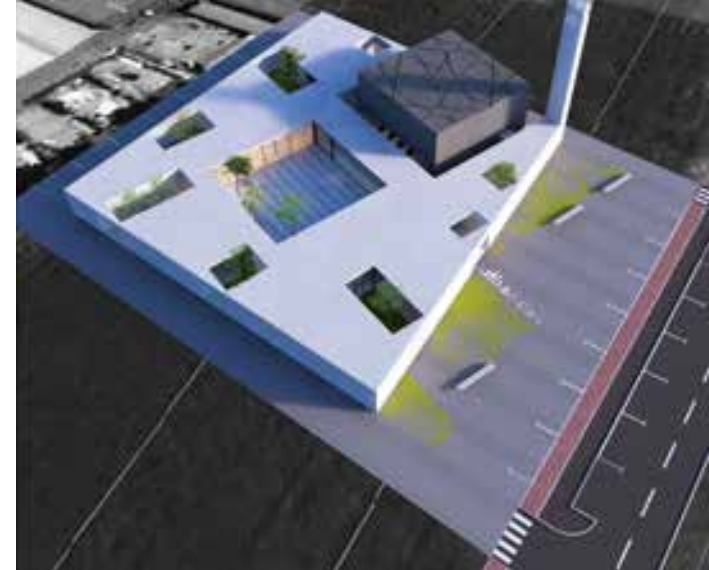
Vedran Pavličević

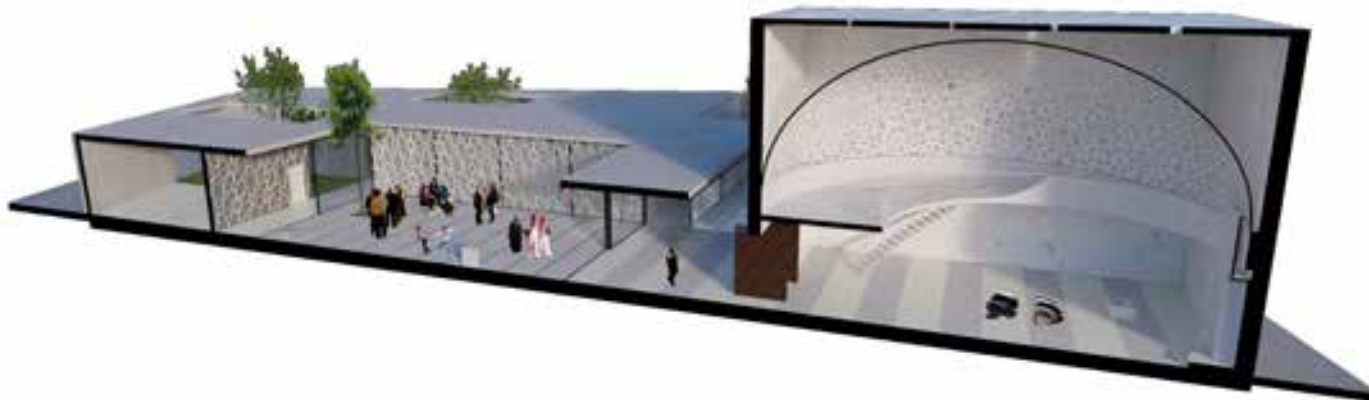
David Rene Šparenblek

Osnovno obilježje i eksplicitni koncept natječajnog rada je rahla matrica onoga što Autor naziva "gradom u gradu". Ne radi se o idiosinkratskom imenovanju, nego o referenci na tradiciju arhitektonske tipologije koju je H. Hertzberger nazvao "kazbahizmom" (Još ju se zove "strukturalizmom", "tepih" ili "mat" arhitekturom), ili riječima Alda van Eycka, u kojoj su "odnosi među stvarima i unutar stvari važniji nego stvari same". Praksa koja se najprepoznatljivije očituje u smanjivanju objektnosti zgrade, odnosno raspršivanju, razbijanju volumena u jedinice manje kompaktnosti, na način da plastična forma jednog objekta (kao "smrznute glazbe", kao "igre volumena pod suncem") gubi na značaju u korist matrice koja povezuje više manjih – samih po sebi besformnih, formalno neutralnih – u urbanu cjelinu. Paradoks: razbijanjem se postiže cjelina. Van Eyckova filozofija: "Grad je velika kuća, a kuća je mali grad".

Strukturirajući ovu kuću kao mali grad, Autor na kvalitetan način postiže neka od glavnih svojstava traženih projektnim zadatkom: prostornu višeslojnost, strukturiranu umreženost raznorodnih sadržaja, integriranu alternaciju otvorenih i zatvorenih površina, kao i estetsku nepretencioznost u skladu s islamskom etikom skromnosti i duhovnosti.

Do jednog od bitnih raslojavanja u povijesti moderne arhitekture došlo je upravo otuda što je Team X (na čelu s van Eyckom i Smithsonima) zahtijevao reviziju principa disocijacije i segregacije kakvu je proizvodio klasični modernizam, prema arhitekturi integriranja, umreživanja, asocijacije. Radi se u krajnjoj konzekvenci o novoj definiciji suštine arhitekture: ona, kažu, ne prebiva u smrznutom akordu pozitivnog volumena, na čije ćemo se skulpturalne estetske kvalitete nezdravo fiksirati (diviti se, sagledavati, pljeskati, fotografirati) nego u prostoru između zidova – negativnom volumenu. Traže se "primjeri koji sprečavaju izgrađene elemente od dominiranja, u korist prostora između" (Hertzberger). Genijalan zaokret: događanje umjesto sagledavanja! Što treba projektirati: ne formu objekta već formu ljudskog prostornog postojanja koju objekt generira. U epohi obilježenoj kao "društvo spektakla", društvo anestezirane potrošne senzacija, artikala i imidža, s pritiskom neprestanog kreiranja/dizajniranja novih i novih potrošnih formi, između ostaloga simulakrumskih kuća-slikâ, Autor se priklanja stavu po kojem ništa nije primjerenije kao arhitektura kompleksa sakralne provenijencije – po svojoj naravi antagonističke epohi – od tipologije koja negira ekspresivnu plastiku i uopće fiksaciju na volumetriju. Primjenjujući, umjesto produkcije sljedećeg u nizu hirova dizajna, smithsonovski postulat po kojem elementi istog reda ne trebaju izgledati različito bez razloga – nota bene, također prisutan u islamskoj estetici repetitivnosti i multiplikacije. Čak i kupolu i minaret oblikujući usuprot logici ikoničkog spektakla, aplicirajući i na njih elementarni kubusni minimalizam primijenjen na bazi.

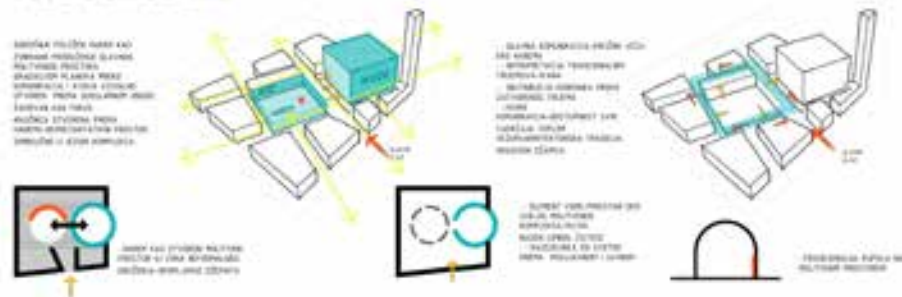

Upravo taj minaret i kupola (odnosno, jezgra sačinjena od molitvenog prostora i harema, tlocrtno identičnih, volumenski oprečnih) predstavljaju dosljedno provođenje i sljedećeg postulata strukturalističke arhitekture: supostavljanja, po Autoru, "dva određujuća elementa građevine": neutralnu strukturu "grada u gradu" (kao podloge, pravila, kohezijske matrice) obogaćene figuracijama minareta i džamije (kao iznimki, iskoraka, incidencija) – ako i ne ekspresivnošću, naglašujućih ipak samom svojom prostornom i volumenskom markantnošću.

Uz naznačeno funkcioniranje harema kao produženja glavnog molitvenog prostora, od presudnih kvaliteta projekta treba izdvojiti kružnu komunikacijsku vezu oko harema, koja reminiscira tradicionalne trijemove, pretprostor i ulaz u samu džamiju, oblikovanje pročelja centra, iznimno uspješno ambijentalno i oblikovno rješenje molitvenog interijera, postran pristupni trg i odlično ljevkastu otvaranje glavnog ulaza s njega na harem, te društveni blok restorana i višenamjenske dvorane s mogućim zasebnim pristupom izravno s pristupnog trga, preko atrija-terase.

Kao i svi ostali, rad ima i neke nedostatke. Sanitarije društvenog bloka su grubo poddimenzionirane. U ured ima pristup strankama je moguć jedino preko ureda blagajnika. Stan ima mjestimično je tijesan, razdvajanje dnevnog i noćnog trakta je kompromitirano (u spavaće sobe se ulazi iz ulaznog hodnika), dječja soba je i nezavidnih proporcija. Konceptijsko opasavanje molitvenog kubusa elementom vode uvjetovalo je relativno udaljen položaj abdesthana, s obavezom da se cipele ponovo obuva pa skida pred ulazom u džamiju, i posebnom problematičnošću još veće udaljenosti ženske abdesthane. Zavlačenje dijela prometa u mirovanju iza objekta, na sjevernu pozadinu čestice, s bočnim parkiranjem uz zid, spada među nepovoljnije od alternativa koje se nude. Minus je i nepostojanje sportskog terena. Vertikalna minareta ne ocjenjuje se osobito uspješnom, kako samim oblikovanjem, tako i proizlaženjem iz horizontalne baze u vidu jedinstvene, neprekinute mase.

tradicionalni elementi

RAD POD ŠIFROM „01“ – II nagrada (24.000,00 kn netto)

AUTORI:
RADIONICA ARHITEKTURE d.o.o., Zagreb; projektni tim:
Fani Frković
Domagoj Ivanović
Dora Krušelj
Iva Pejić
Jelena Prokop
Ana Rako
Goran Rako

Jedini među natječajnim radovima koji iskorištava čitavu parcelu za potrebe samog objekta. Vanjski prostori ne postoje kao izvanjski u odnosu na kuću, nego samo u vidu dijela kuće: invertirani u introvertiranost ("oazu"). Opravdano mikrolokacijskim kontekstom kakav ovom tipu sadržaja nudi jedino da se ograđuje od njega. Slično postupku prvonagrađenog rada, Autor primjenjuje, što se smatra dobrom odlukom, "tepih" tipologiju kao bazu (s njenim značajkama formalno neutralne i integracijske strukture, arhitekture projektirane kao urbanizam, kuće kao malog grada), te polukuglu džamije i minaret kao incidencijske figuracije, na osnovu čije čitljivosti objekt u svom ukupnom oblikovanju biva nedvojbeno prepoznatljiv kao islamska sakralna arhitektura. Rješenje odgovara i karakteru tradicionalne islamske arhitekture da je prema van sve iza zida, skriveno od pogleda, otvarajući se tek prema unutra, atrijski. Konceptcija i uobličjenje velikog centralnog atrijskog i obodne unutarnje ulice, s kružnom vezom, posjeduje pritom visoku oblikovnu i funkcionalnu atraktivnost. Isto vrijedi za rješenje molitvenog prostora, kupolom s perforacijama. Minaret, suprotno, nije nikoga očarao.

Posebna kvaliteta rada je originalno rješenje problematike abdesthanâ, muške i ženske. Tlocrt je generalno kvalitetno riješen, no uz pokoji kritičnu točku, prije svega terasu restorana, koja nije separirana od glavne komunikacije. Ulaz u centar nedovoljno je naglašen i neoptimalno usmjeren, dobiven otvarajući zakrivljenjem južnog zida tako da bi, kako Autor navodi, "pozvao vjernike i ostale u dvorište, u oazu", usmjerava ipak ne u dvorište – što bi doista bila poželjnija varijanta – nego u frontu džamije. Negativna strana jedinstvenog centralnog dvorišta je prostorno nediferenciranje vanjskih aktivnosti različitih naravi, pri čemu posebno pozicija košarkaškog terena postaje problematična, s pozicije islamskih vjerskih pravila koja ne odobravaju neposredan (vizualni) kontakt, primjerice, oznojenih muškaraca u sportskom izdanju i prolaznica drugim poslom. S prometnog i urbanističkog aspekta, rad pati od konzekvence zauzeća kućom čitave čestice: ostaje premalo prostora za previše sadržaja na javnoj površini; izostaje bilo kakav pristupni trg, u centar se ulazi doslovno s ceste. U kombinaciji s karakterom glavnog ulaza, koji također ne otvara najbolje prostor i ne raspolaže ikakvom recepcijom niti garderobom, ne sadrži u sebi ništa od dočekivanja, možemo reći da se radi o upravo onakvoj vrsti previše naglog "praga" na kakav se u natječajnom programu (zatim i u odgovorima na pitanja natjecatelja) izričito upozoravalo da ne treba biti – veliki minus rada. Autor k tome ne uspijeva smjestiti potreban promet u mirovanju, izlazeći čak u sklopu javne površine izvan projicirane širine pripadajuće čestice, što je neprovedivo. Pet parkirališnih mjesta predviđenih na čestici, čije je postojanje naznačeno na situaciji, nije moguće iščitati iz tlocrta. Bilo je moguće iskoristiti i zeleni pojas u sklopu koridora ulice, što je nepovoljnija varijanta, no opet bolja od izlaska s onu stranu prihvatljivijih rješenja.

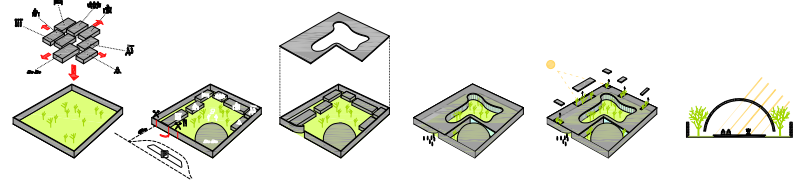
Koncept naslanjanja izgradnjom na česticu kompletnim obodom donosi još jednu naročitu dilemu, prosudbeno složenu: što bi to značilo u slučaju eventualnog prislanjanja u budućnosti na rub čestice (= rub kuće) također i eventualnih susjednih objekata? Uz tu informaciju da prostornoplanska dokumentacija i na bočnim susjednim česticama predviđa gospodarsku namjenu. S jedne je strane pozitivno što nema rubnih vanjskih sadržaja koji bi bili izloženi riziku da u takvom scenariju postanu derogirani; rad s te strane živi svoj život, ne ovisi o budućem razvoju događaja. S druge strane, koncept otvara mogućnost buduće urbanističke kolizije, u kojoj se događa nezgrapno "sudaranje" susjednih volumena i estetika, pri čemu se kao zahvalnije ukazuje rješenje iz ostalih radova, s odmaknutošću od međâ. S treće strane, postavlja se pitanje koliko je uopće opravdano govoriti o koliziji volumenâ kada se radi o objektu (s izuzetkom džamije i minareta) programatski neutralizirane volumetrije i estetike, lišenom ekspresivne forme koja bi se mogla s nekom drugom sudarati, te jednom dimenzijom drastično manjom, drugog reda veličina, od ostale dvije, upravo kao "tepih" da se razmotalo od ruba do ruba. S

četvrte strane, svesrdna introvertiranost prema unutra postaje posebno ispravna strategija upravo u takvom scenariju sa susjedima, i s pitanjem za odvagnuti: preteže li ili ne ova dobrobit čak i pri prosudbi da bi se radilo o potencijalnoj volumenskoj i estetskoj koliziji na međi kao bitnoj negativnosti? Ocjenjivački sud je spram ukupnosti predmetne dileme ambivalentan – radi se o načelnijem tipu urbo-arhitektonske polemike, koja vjerovatno transcendirira sam natječajni zadatak.

Istom svojom osobinom rad je, na kraju da kažemo, suprotan i odredbi GUP-a koja propisuje 5,0 m kao minimalnu udaljenost građevine od regulacijskog pravca. Odlučeno je ne penalizirati ga ipak zbog toga, s obzirom na nekonsolidiranost, odnosno nepostojanje artikuliranog urbaniteta u neposrednom okruženju lokacije, pri čemu će budući centar biti prvi izgrađen objekt u eventualnom regulacijskom nizu. Kako, dakle, nema nikakve već postojeće i definirane izgradnje u čiju bi se liniju rješenje trebalo uklapati, predstavljalo bi preravan formalizam kažnjavati ga zbog nesukladnosti s općenitom odredbom na papiru koja na datoj lokaciji još nije zadobila svoju smislenost u stvarnom prostoru (i koju bi, napokon, bilo moguće izmijeniti u okviru tekućih Izmjena i dopuna GUP-a).

RAD POD ŠIFROM „21“ – III nagrada (16.000,00 kn netto)

AUTORI:

RAVNIKAR POTOKAR d.o.o., Ljubljana; projektni tim:
Ajdin Bajrović, U.D.I.A., Ljubljana (Slovenija)
Javier Carrera Arias, U.D.I.A., Borovnica (Slovenija)
Anja Patekar, U.D.I.A., Maribor (Slovenija)
Primož Žitnik, U.D.I.A., Škofja Loka (Slovenija)
Robert Potokar, U.D.I.A., Ljubljana (Slovenija)
Ivan Holjar, V.A.T., Ičići

Prvo na čemu kod ovoga rada zastaje pogled (a možda i dah) je svakako njegovo karakteristično oblikovanje, koje – što je zbilja rijetkost – istovremeno biva vrlina i hendikep. Vrlina zato što se, rečeno in abstracto, radi o oblikovanju sofisticiranom, smionom, osvježavajućem, uzbudljivom. Ali brzamo. Ispod tog ruha suštinski je u pitanju, kao i kod ostalih nagrađenih radova, "mat" arhitektonska tipologija, s "katošću" koja dominantno ne prelazi prizemlje, internim komunikacijama strukturiranima pseudo-urbanišćki i atrijskim prožimanjem unutarnjih i vanjskih prostora kao bitnim dijelom koncepcije. Ono po čemu rješenje odstupa od tipologije je upravo oblikovno ruho u koje je obučeno. Dok "mat" gradnja, kako je detaljnije i opisano u obrazloženju za prvonagrađeni rad, programatski apstinira od ikoničkih, ekspresivnih i skulpturalnih efekata, optirajući za besformnost, ovaj se primjer vidno ne uklapa u taj manifest. Uslijed strukture samog njegovog, da kažemo, "podvozja" pod "karoserijom", neminovno se i dalje radi o razrahljenom, integrativnom gabaritu, koji ne polazi od skulpturalne inspiracije, no efektan način na koji je opeka jedinstveno provedena kao faktor estetike (suvremeni izričaj uzemljen u referenci na lokalnu tradiciju), kroz sistem krovnih ploha i polutransparentnu, perforiranu fasadnu čipku, povezujući ih u zaokruženu cjelinu, negira strukturalistički postulat po kojem poanta nije u sagledavanju izvana (disociranog volumena kao likovne cjeline).

Na ovom se mjestu javlja logično pitanje: no, pa zašto i ne? Zašto jednu ovakvu plastiku, kad je već ocjenjujemo kao uspjelu i atraktivnu, nositelja dodatne kvalitete, ne bismo naprosto pridodali ostalim vrlinama tipologije, obogaćujući je, dobivajući najbolje od obojeg? Dobro, za ljubav preciznosti mišljenja valja istaći kako se, strogo uzevši, ne radi o smislenoj formulaciji, pošto odsutnost ekspresivne plastike u "mat" kanonu nije negativ kao tek izostanak pozitivna (npr. mrak koji je odsutnost svjetla, besformnost kao odsutnost forme i sl.), već i sam predstavlja pozitivnu vrijednost suprotnog pola; kantijanskim rječnikom, ne radi se o proturječnoj (contradictorie s. logice oppositum) već o kontrarnoj antinomiji (contrarie s. realiter oppositum), realnom entitetu nasuprotnosti, postvarenom, pozitiviziranom nedostatku; ili konkretnije govoreći – arhitektonski strukturalizam u formalnoj neutralnosti samorazumijeva još jednu od vlastitih esencijalnih, neodvojivih vrlina. Dodavanjem sloja kvalitetne likovnosti za sagledavanje ne bi se radilo

o obogaćenju, nego o narušenoj verziji. Ali, naravno, cilj natječaja niti nije najčišći mogući strukturalizam već najbolje/najoptimalnije moguće rješenje zadatka – što ako se ono krije baš u nekoj hibridnoj među-zoni? Rad je svojom dvojakošću u uspjelosti moćan poziv na fundamentalnu polemiku o rubnim sferama arhitektonskih tipologija.

Kao jedan od kriterija ocjenjivanja radova navedena je u natječajnom programu ikonička dimenzija rješenja. Što se ne može jednoznačno odrediti kao apriorno traženje afirmativnog, odnosno niječnog odgovora – ništa se ne preudicira – nego tek Autorovog stavljanja u odnos prema tom aspektu arhitekture (već prema koncepciji i karti na koju pojedini rad igra). Sve od Guya Deborda spektakl definiramo kao kapital na stupnju akumulacije pri kojem postaje slika. Pravi biznis u ova hiperrealna vremena jest imazistička arhitektura, koja izvlači u sferu zaštitnog znaka neku sugestivnu sliku na stupnju akumulacije pri kojem postaje kapital, jako pogodujuću da bude vijest, odnosno znamenitost. Gehryjevski: kuća dalekozor! kuća riba! kuća koja pleše! kuća torpedirani brod! Tzv. "bilbao-efekt": simulakrum prethodi zbilji; prije nego milijuni dođu u Bilbao, milijuni će vidjeti medijske reprodukcije muzeja, razglednice, mape, prospekte, knjige, časopise, kataloge i vodiče s prepoznatljivim brand-motivom (publikacijska sfera koja napokon i jest njegov pravi site – i iz koje je skulpturalna ideja jedino stvarno i saglediva, za razliku od fizičke lokacije na kojoj je izgrađen). Autor ovog natječajnog rada najavljuje predloženo rješenje kao bitan faktor "siluete grada" i "novo središte šireg društvenog događanja", i doista – lako je zamisliti magnitudu potencijalne rezonancije. Grad s takvim islamskim centrom? Posrijedi je jedinstveno rješenje, radikalno i nekonvencionalno u oblikovanju, neslično bilo čemu drugome, koje bi bez sumnje odzvonilo, na način koji nije zamisliv ni s jednim od ostalih radova. Posebno je, doduše, pitanje: bi li to uopće bilo u duhu islamskog etosa skromnosti i duhovnosti? Kako spojiti sakralnu kulturu i kulturu spektakla? U opet drugu ruku, sintagma islamske znamenitosti nam nije strana, počevši od Mekke i Medine (pojam hodočasništva, kao immanentan dio islamske kulture, supsumira u sebi pojam ikoničkog), preko Cordobe do slavniš Carigradskih džamija – kulturne ikone od čijeg statusa znamenitosti profitira, ne samo u financijskom pogledu, nego i u kojem su locirane, tako i ime islama. Konačno, sama tipologija minaretâ i kupola čini islamsku sakralnu arhitektonsku tradiciju – tradicijom jedne vrste ikoničke arhitekture. To je složena dijalektika i stvarno nema jednostavnog odgovora, ovisi o stavu kojeg se zauzima; no, možemo zaključiti da ostavlja otvorenom mogućnost u kojoj bi neka hibridna arhitektura na strukturalističko "podvozje" nakalemila upečatljivu "karoseriju" jakog elektriciteta, s velikim ikoničkim potencijalom, a ipak ostajući u okviru prikladnosti za sakralni islamski objekt.

Neka. To nije slučajno tako rečeno. Naime – možda neka, ali ne ova. Čime stižemo do pozicije s početka o oblikovanju koje odjednom biva i vrlina i hendikep. Ova konkretna nije u stanju ne zato što konkretno oblikovanje ne bi bilo kvalitetno i uspješno, nego zato što je uspješno i kvalitetno na nepogodan način. Ocjenjuje se najvišim ocjenama, ali in abstracto, kada bi se radilo o kakvoj drugačijoj javnoj namjeni, od klinike do vatrogasne stanice (bilo je i spomena ciglane); samo ne sakralnom objektu. Druga strana medalje estetske smionosti i radikalnosti je da u određenim kontekstima ili pri određenim namjenama može biti tumačena kao estetska grubost, čak agresivnost. Same činjenice proćipkanosti ovojnice i integriranosti minareta nisu prepoznate kao dovoljna protuteža ubrizgavanjem islamskog sakralnog elementa baznom oblikovanju koje dominantno emanira sve prije nego to. Paradoks u kojem jedno odlično vanjsko oblikovanje postaje hendikep radu; u završnom saldu mu baš ono rušeći plasman.

Urbanistički, rad je besprijekoran. Promet u mirovanju sav je riješen na javnoj površini s prednje strane objekta, na primjeren način. Pješački pristup je preko pristupnog trga, koji je prostran i artikuliran. Odmak zgrade od rubova čestice nije ni premali ni prevelik, osim toga je funkcionalan. Energetsko-ekološki aspekt rješenja podrobno je elaboriran. Tlocrtna dispozicija srodna je onoj prvonagrađenog rada – s kružnom vezom oko harema i njegovim postavljanjem u jezgru s molitvenim prostorom – i također vrlo kvalitetna generalno, uz pokoji nedostatak. Molitveni prostor u interijeru, za razliku od eksterijera objekta, obilježava utisak umjerenosti, jednostavnosti, pa čak i (s prelasalom u negativni predznak) ordinarnosti. Projektiran je u liniji s haremom, kao produžetkom molitvenog prostora drugim sredstvima, s vidnim utroškom promišljanja posvećenom problematiki ulazanja i izlaska – uz zamjerku, ipak, zbog udaljene muške abdesthane i nepostojanja "čistog" puta. To je posljedica zanimljive pojasne koncepcije tlocrta, u kojoj polujavni pojas, uz molitveni prostor i harem, čine još omladinski klub i košarkaško igralište. U stražnjem dijelu zgrade, kako je i logično, smješteno je ono što Autor naziva privatnim pojasem – sa, između ostalog, stanom imama, koji je izvanredan i također besprijekoran, najkvalitetniji među svim pristiglim imamovim stanovima – a u prednjem dijelu javni pojas. U potonjem nalaze se višenamjenska dvorana i restoran, koji imaju i svoje zasebne ulaze, omogućujući vrlo poželjno autonomno funkcioniranje; recepcija, na koju je pohvalno što se mislilo; te knjižnica, koju se, suprotno, ne ocjenjuje dobro pozicioniranom, iz tog razloga što se smjestila između glavnog ulaza i pogleda na harem, narušavajući ga u bilo kojoj varijanti izuzev potpune transparentnosti, no koja onda narušava funkcionalnost same knjižnice. (Alternativa u kojoj bi se zamijenilo položaje harema i knjižnice, s te strane funkcionalno zahvalnija, neizvodiva je zbog koncepta pojasnosti.)

U rezimeu: visoko kvalitetan i sofisticiran rad na svim razinama, kojem se može naći svega dvije ozbiljnije zamjerke, položaj knjižnice i neprikladnost oblikovanja. Za nevolju, radi se baš o dvije krupne mane, kontekstualno kapitalne, preko kojih se ne može.

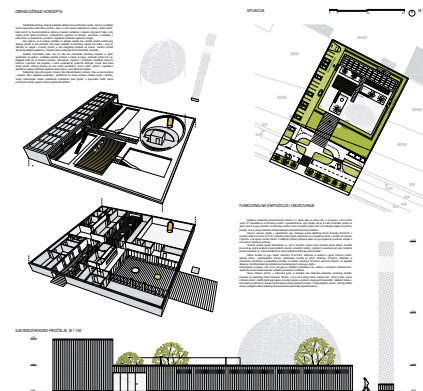

RAD POD ŠIFROM "10" (4. mjesto)

AUTORI:

Sanjin Sabljak, dipl. ing. arh., Rijeka
suradnik: Denis Rubinić, stud. arh.
vizualizacije: CONSPECTA

Autor, kao što je slučaj i sa sva tri nagrađena rada, prepoznaje visoku prikladnost za predmetni projektni zadatak tzv. "mat" gradnje, koju definira kao "tipologiju prizemne zgrade s unutarnjim dvorištima", nalazeći ju i kao tradicionalno karakterističnu za islamsku arhitekturu. Provedba u konkretan projekt dovela je do ipak nešto manje prepoznatljivosti referirane tipologije, kako u oblikovnoj čitljivosti, tako i – slučajno ili ne – upravo u onom njenom ključnom aspektu koji je u Autorovoj definiciji odsutan: arhitektura strukturirana kao pseudo-urbanizam; interna ulica koja je supstancijalan prostor, s ulogom zapravo trga: mjesto zadržavanja i susreta, umjesto samo prolaska do odredišta. Unutrašnje komunikacije u ovoj su zgradi puko utilitarno "hodničke", tako da realno-tipološki ona ostaje naprosto prizemna zgrada s dvorištima, dok socijalizacijsku i općenito ulogu trga u cijelosti preuzimaju atriji harema i edukacijskog dvorišta te njihov produžetak u vidu zajedničke terase na krovu. Kvalitetna aktivacija ravnog krova je, inače, najosobitiji doprinos rada, s obzirom da se nijedan drugi ne može time pohvaliti. Na katu se nalazi omladinski klub, ali i restoran, što bi u potonjem slučaju predstavljalo manu – kada ne bi, uz internu vezu s centrom, raspolagao i zasebnim pristupom, koji mu omogućava autonomno funkcioniranje. Radi se o pristupu preko krovne komunikacije koja umrežuje unutarnji katni pretprostor, terase restorana i kluba, kao i (stepenicama) sva tri atrija. Iz harema, osim glavnog ulaza u centar, postoje zasebni ulazi u sakralni dio i u polivalentnu dvoranu, no sva tri, kao i dva iz ostalih dvorišta, lišena su vjetrobrana (i mogućnosti da ga dobiju bez bitnog narušavanja sadašnje forme), što je neodgovarajuće kontinentalnim klimatskim uvjetima. Povećan broj ulaza otežava i svakodnevnii nadzor objekta. Za pohvalu je prostor glavnog ulaza s blokom centralnih sanitarija i garderobe izvedenim kao otok, i kružnom vezom oko njega. Ulaz u molitveni prostor, s abdesthanama, nije riješen na funkcionalan način, no pozitivno je predviđanje posebnog linijskog pretprostora. Interijer molitvenog prostora nije ocijenjen pozitivno, po kompletnom dojmu i konkretnim razlozima, počevši od samog dizajna mihraba i minbera. Iza mihraba nalazi se nešto, a ne smije se ništa nalaziti. U kutovima lijevo i desno od mihraba stvoreni su prostorni "džepovi" koji ničemu ne služe, a i ambijentalno su nekalitetni, niski i mračni uslijed nedopadanja pod kupolu. Među dobre strane rada spada i način na koji su vis-a-vis atrijā raspoređene i razdijeljene funkcionalne grupe, pri čemu bitni prostori dvorane, knjižnice i učionica dobivaju idealnu orijentaciju, osvjetljenje, pogled. Među loše strane spada i stan imama, uokviren kako se moglo u zadani pravokutnik: isključivo sjeverno orijentiran, loše proporcioničan i mjestimično skućen. Loših je proporcija i knjižnica s čitaonicom. Promet u mirovanju riješen je uzduž zapadne međe, s golim okom uočljivim propustom – istina, ne teško ispravljivim – u nedostatnoj širini interne prometnice. Ostvarivanje potrebnih parkirališnih mjesta u cijelosti na čestici iznimka je među radovima, koja sama po sebi ne predstavlja manu, štoviše; ostaje, međutim, neiskorišten prostorni potencijal za koji bi se očekivalo da se time otvori drugdje. Javna površina sva je ispunjena hipertrofiranim cestovnim pristupom hotelskog tipa koji je svrha sam sebi, a za prednje površine na čestici jedino se može reći da su – obojane zelenim, nedefinirano. Sve u svemu, čitav veliki prostor od objekta do ruba koridora ceste ostaje praktički neaktiviran, s izuzetkom pješačkog pristupnog trga. Istovremeno, primjerice, u sjeverozapadnom uglu čestice Autor predviđa "prostor za košarku" (svjestan i sam da se ne može govoriti o terenu za košarku), no to što je prikazano nije iskoristivo za košarkašku igru ni na koji način; gesta nalik onoj kad bi se sam šesterac s golom proglasilo "prostorom za rukomet". Oblikovanje zgrade ocjenjuje se vrlo uspješnim i efektivnim, kako samo po sebi, tako i po kriteriju prepoznatljivosti kao objekt sakralne islamske arhitekture. Koncipirano je kroz dihotomiju "baze" i "nadgradnje", dosljedno svedenu na dva elementa i samo dva elementa, s minaretom i kupolom kao semantički, simbolički nabijenom "nadgradnjom", konzistentno obloženom eteričnom estetikom trokutnih elemenata od stakla i keramike, te ostatkom centra kao horizontalnom svjetovnom "bazom" u taktilnoj, sasvim ovozemaljskoj drvenoj oblozi.

RAD POD ŠIFROM "32" (5. mjesto)

AUTORI:

Kata Marunica, Zagreb
Nenad Ravnić, Zagreb
Javier Garcia Librero, Zagreb
Dijana Pavić, Ston
Nikica Pavlović, Zagreb
Filip Vidović, Zagreb
Alaeddine Jmila, Zaghoun (Tunis)

Jedan solidan rad u svim glavnim aspektima: mikrourbaniškom, prometnom, funkcionalnom, oblikovnom. Smještaj prometa u mirovanju u cijelosti je riješen na javnoj površini, s ugibalištem za autobuse u sklopu zelenog pojasa unutar koridora ceste. Autor vodi računa o pristupu pješaka, predviđajući trg koji se u istoj geometriji produžuje kroz prostorni ulazni lobby s haremom. Lobby prestavlja svojevrsan međuprostor između vanjskog grada i interijera centra, obućen u polutransparentnu ornamentalnu membranu. Ona i u oblikovnom smislu predstavlja "odoru" cjelokupne prizemne baze kompleksa, iz koje izrastaju tri viša, zatvorena, korporealna volumena – kontrast kroz koji Autor naglašava njihovu primarnost u svom mikrourbaniškom konceptu. Funkcionalne grupe su uredno, dobro razlučene i projektirane, kao i komunikacije među njima. Odlično je riješen blok društvenog sklopa s pristupima za terasu restorana i stan imama izravno s javne površine. Nedostaci rada su mahom locirani u sklopu vjerskih sadržaja. Poligonski oblik molitvenog prostora nije povoljan, daje dojam ordinarnosti, a na isti način ocijenjeno je i unutrašnje uređenje džamije, koje nije na nivou traženog zadatkom i ostatka projekta. Masivna zaokretna ulazna vrata džamije ne smatraju se kvalitetnom opcijom, kao ni sam smještaj ulaza, i pogotovo organizacija abdesthana s ostavljanjem/uzimanjem cipela. Mahfil je nepotrebno srezan kao preplitak. Harem je sveden na dva odvojena omanja atrija. I neke zamjerke na račun vanjskog oblikovanja tiču se sakralnog aspekta: naime, ne odaje sakralni ugođaj ničime. Naročito je sporan minaret, koji je prilično predimenzioniran, u širinu, jer Autor u njega nepotrebno ugrađuje stubište, k tome krupno dvokrako stubište.

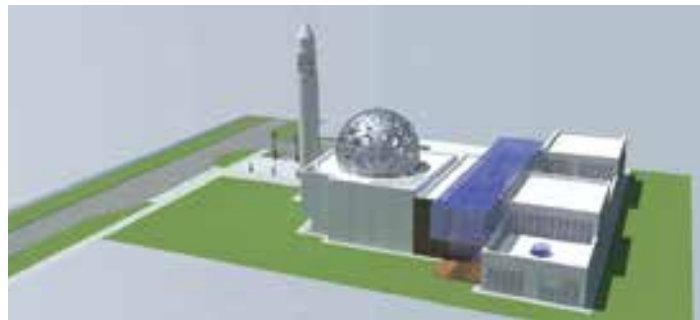

RADOVI ISKLJUČENI IZ KONKURENCIJE U TREĆEM ELIMINACIJSKOM KRUGU

RAD POD ŠIFROM „08“

AUTORI:
Mario Šimunović, Zagreb

Rad je pretežno kvalitetno riješene funkcionalnosti, no postignute i nauštrb smještanja na kat nekih sadržaja koji tamo ne pripadaju, poput učionica ili ureda imama. Omladinski klub, koji bi se pak smio razbaškariti na katu, smješten je istovremeno u prizemlju, na relativno stiješnjem i fragmentiran način. Od nedostataka možemo navesti i lošu proporcionalnost restorana, tješan ulazni/izlazni pretpostor džamije, bez mogućnosti odlaganja cipela, odsutnost košarkaškog igrališta te wc-a u abdesthanama. Vanjsko oblikovanje je slabo, karakterizira ga neobično izdašan utrošak kiča, osim toga je i ne sasvim primjereno namjeni – u smislu da se, gledano bez minareta i kupole, ukazuje kao generička poslovna zgrada kasnog kapitalizma. Najbolji moment rada je, međutim, jako dobar: ostakljeni hall, ili prije interna ulica, kao vrlo elegantna i funkcionalna solucija problematike povezivanja džamije i svjetovnog volumena, koja je mnoge druge radove izbacivala iz ravnoteže. Na tu se “ulicu” vežu društveni sadržaji centra – restoran, omladinski klub, knjižnica i višenamjenska dvorana (čije, po potrebi, može predstavljati doslovno fizičko proširenje), također molitveni dio, omogućavajući fleksibilno prilagođavanje prostora trenutnim namjenskim potrebama centra.

POGLED SA ISTOKA

POGLED SA ZAPADA

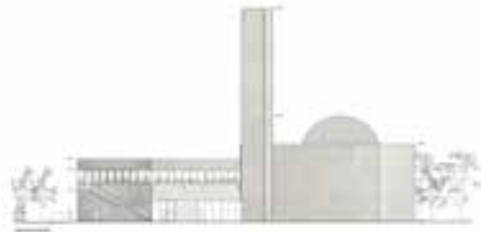
POGLED S JUGOISTOKA

RAD POD ŠIFROM „15“

AUTORI:
Petra Zaninović, mag. ing. arh., Šibenik
Silva Zaninović, d.i.a., Šibenik
3D vizualizacija: Dane Sekso, dipl. ing. graf. teh.
konstrukcija: Zvonko Zaninović, d.i.g.

Prepoznajući potrebu za ograđivanjem od nepovoljnog okolnog konteksta, odnosno introvertiranjem, Autor formira građevinu fizički jedinstvenu, no prostorno i gabaritno razlučenu na volumen džamije, centralno pozicioniran na čestici, te volumen ostatka centra, položen – zaštitničkom gestom spram prvog – u obliku slova “L”. Okružujuće kolne površine i nasade također koristi, eksplicitno, kao tampon naspram susjedne izgradnje, što je možda i suvišno, s obzirom da već sam svjetovni dio objekta predstavlja faktor ograđivanja. A u svakom slučaju je, kao zavlčenje prometa u mirovanju iza zgrade, na stražnji dio čestice, manje povoljno od varijanti u kojima bi ga se rješavalo na javnoj površini ili bočno/sprijeda na čestici – no, opet, tehnički zadovoljava. Fragment košarkaškog terena s kojim se parkiranje prepliće nije od suvislih i funkcionalnih fragmenata, s obzirom da ide do linije (šuta za “tricu”) koja samim nenastavljanjem terena dalje biva obesmišljena (nemogućnošću šutiranja iza nje) – malo manje rotacije i malo više tvrde podloge bi dostajalo za ispraviti stvar. Funkcija je bolja strana rada, generalno dobro riješena, što se posebno odnosi na krovnu terasu omladinskog kluba i restorana, Od zamjerki: mediteranski ulaz bez vjetrobrana u sasvim ne-mediteranskoj klimi; unutarnji hodnici poddimenzionirani i razvučeni okolo-naokolo, s posebno dugim putem od ulaznog halla do molitvenog prostora; posljedično plitka zona izlaza iz džamije, bez organiziranja odlaganja cipela, kao i previše udaljena muška abdesthana; na katu se, povrh omladinskog kluba i stana imama, za koje je natječajnim programom ostavljena ta mogućnost, nalaze i učionice, za koje nije; neprihvatljivo premašena građevinska (brutto) površina. Energetski sustav zgrade je pohvalno promišljen. Adut interijera molitvenog prostora je u njegoj velikoj svijetloj visini, no ista ima za posljedicu masivnost vanjskog oblikovanja, koje je teško, krupno, k tome zrači hladnoćom, pa i bezličnošću, uslijed dominacije betona i dosta sumornog kolorita.

RAD POD ŠIFROM „16“

AUTORI:
Faruk Muzurović, d.i.a., Zagreb
Davorin Raos, d.i.a.
Zlatko Berdik, ing. građ.2
Ante Jeričević, d.i.a.

Jedan od radova s najkonkretnije promišljenim energetske-ekološkim aspektom – i jedini kod kojega isti spominjemo odmah na prvom mjestu. Zato što je ne samo promišljen i razrađen nego i učinjen bitnim elementom oblikovanja i koncepta: volumeni koji u sklopu objekta vizualno dominiraju, u stereometrijski antitetičkom odnosu, su krnji stožac džamije, s fotovoltazom, i čelični lijevak koji služi kao rezervoar oborinske vode. Autor inspiraciju nalazi u tekovinama islamske arhitektonske tradicije, no s naglašavanjem da “više duhovnoj, a manje formalnoj tradiciji”, kao i “slavonskom ugodaju”, koji pronalazi prvenstveno u “plodnoj ravnici” što biva “tek ponekad prekinuta vertikalama jablana”. Što je sve, doduše, dočekano sa skepsom. Kakvim sad vertikalama jablana i zašto se baš od njih radi nešto seminalno za Slavoniju, kad se jednakim pravom moglo od petstopeć drugih motiva, počevši od, na primjer, silosa – nije rečeno. Bila je potrebna neka referenca, izravno potegnuta, za vertikalnu minareta, a koja – po drugoj kontrastnoj osnovi – skupa s lijevkom, kao dvije lake čelične konstrukcije, obložene čeličnim pletivom, čine kompozicijsku antitezu punim armiranobetonskim volumenima krnjeg stošca i svjetovnog kvadra. Sam krnji stožac džamije nije pozitivno ocijenjen u svom oblikovanju, izvana ni iznutra, s naglaskom na pitanje postizanja dojma sakralnosti. Premda se ovdje radi o bitno stiliziranijoj formi, motiv silosa nije malo gore uzalud spomenut – s njegovom zatvorenom, korporealnom masivnošću. Nije jasno ni na koji se način radi o evociranju duhovne umjesto formalne tradicije islama, ako je evidentno – i, uostalom, eksplicirano od strane samog Autora – da je dominirajuća skulpturalna forma krnjeg stošca derivirana iz formalne dimenzije minareta u Samari. Upitno je i pitanje osvjetljenja, s obzirom da je prioritet u molitvenom prostoru bogatstvo prirodnog svjetla (fotonaponski pokrov bi vjerovatno morao biti translucentan?). Funkcionalno je projekt vrlo korektno, dobro posložen. Zamjerke su ne najbolja pozicija muške abdesthane, kao i harema – koji bi više smisla imao kada bi se prožimao s unutarnjim sadržajima, umjesto tek postojao negdje sa strane radi zadovoljenja forme po kojoj mora postojati. Parcela je kvalitetno iskorištena, s manjim dijelom prometa u mirovanju i košarkaškim igralištem u stražnjem dijelu parcele, iza objekta, te dodanom vrijednošću u obliku posebnog bloka garderoba sa sanitarijama za vanjske korisnike terena. (Navodi se i mogućnost ostvarivanja dodatnih 20 parkirališnih mjesta na prostoru igrališta prilikom većih manifestacija, no prema načinu na koji je to prikazano, ovo bi košarkaško igralište moralo tada biti lišeno samih koševa.)

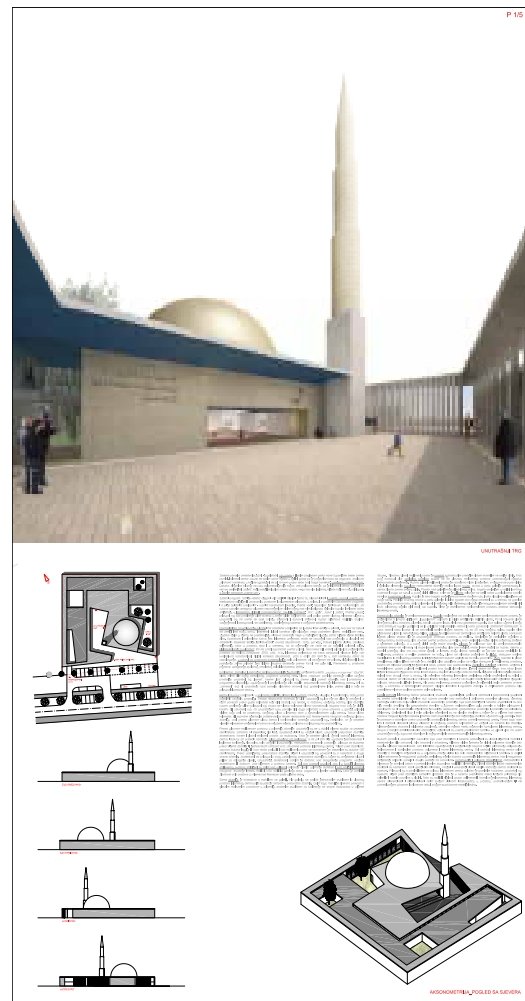

RAD POD ŠIFROM „18“

AUTORI:

IVANIŠIN. KABASHI. ARHITEKTI d.o.o., Zagreb; projektni tim:
Krunoslav Ivanišin, dipl. ing. arh.
Iva Ivas, dipl. ing. arh.
Lulzim Kabashi, dipl. ing. arh.
Ivan Vadanjel, dipl. ing. arh.
Marja Kolendić, dipl. ing. arh.

Rad s izuzetno kvalitetno ostvarenom "fenomenologijom praga" traženom natječajnim programom – s gradiranjem od otvorenog prema zatvorenom, višeslojnosti javnog, polujavnog i sakralnog, i "s promišljanjem vizura, otvaranja, sekvenci kretanja". Promet u mirovanju riješen je pretežno u zelenom pojasu koridora ceste, što je inferiorna varijanta, no ovdje opravdana iskorištenjem oslobođenog prostora za pristupni trg, dobro pozicioniran i proporcioniran kao startna točka daljnjih sekvenci kretanja. Sekundarni sadržaji centra beiznizno su posloženi uz zapadnu i sjevernu među čestice, dok je sama džamija, kao primarni sadržaj, smještena centralno i orijentirana na vanjski prostor koji nije ni pristupni trg niti harem, nego nešto između: unutarnji trg; u isti mah otvoren i zatvoren, lako dostupan s glavnog pristupnog trga (što li ima iza čoška?), no i zaštićen gustom kolonadom prema ulici – što omogućava vizualni kontakt u nekoj mjeri, no fizičku pristupačnost unutarnjeg trga determinira kao indirektnu. Kolonada istovremeno biva, s druge strane gledano, stražnji rub terase restorana, stvarajući za nju odvojeni mikroambijent sa zasebnim pristupom. Autor stvar pretvara u temu, kolonadama različitih dimenzija i gustoća uštimaajući točnu mjeru vizualne i fizičke dostupnosti pojedinih vanjskih prostora. Zid džamije na drugoj se, istočnoj strani pristupnog trga, nastavlja u visoku kolonadu šire razmaknutih stupaca, kroz koju je diskretno vidljiv harem. Uzdužne natkrivene kolonade stupaca manjeg presjeka, tvoreći trijemove, vode haremom do posebnog ulaza u imamov stan, odnosno unutarnjim trgov do glavnog ulaza u centar. Nasuprot potonjem nalazi se izravni vanjski ulaz u džamiju, s dubokim trijemom i širokim otvaranjem, preko kojega molitveni prostor dobiva mogućnost proširenja na unutarnji trg u toplom dijelu godine. Sve dosad navedeno zaslužuje visoke ocjene i rad bi bio bolje plaširan kad bi se sastojao samo od toga. Ostatak rješenja – ispunjen i nekim nepotrebnim manirizmima i gegovima – ne prati, nažalost, tu razinu. S pozicije glavnog ulaza u centar put do džamije nepregledniji je i dulji nego što bi trebao biti. Vijugavost pristupa do unutarnjeg trga, koje je do tada sve samo ne mana, nastavlja se kao mana u pridodanosti vijuganja potrebnog da bi se kroz unutarnje komunikacije centra nakon svega dospjelo do molitvenog prostora. Osiguravanje vizualnog kontakta između unutarnjeg trga i dijela harema sa šadrvanom i vanjskom abdesthanom, kroz staklene stijene preprostora džamije, uvjetovalo je lošu dispoziciju muške abdesthane, segregiranu i previše udaljenu od samog molitvenog prostora. Nejasan je i smještaj lifta u njemu: dolaženje bez cipela nema svrhu (pošto se ženska abdesthana nalazi na katu), a dolaženje u cipelama nije dozvoljeno; osim toga, postavlja se i pitanje električne indukcije u prostoru u kojem je ne bi trebalo biti. Da bi ih razdvojio i istaknuo od pratećih, Autor vjerske sadržaje (džamija s trijemom i unutrašnjim preprostorom, harem, abdesthane) upušta za pola metra, sa stubama pod trijemom i rampom unutra, navodeći neugroženost time jednostavnosti i logičnosti korištenja. Što je vjerojatno i točno: samo po sebi ne dovodi do ugroženosti. Ali jest jedan od brojnih elemenata kompliciranja koji kumulativno dovode. To je manje bitno, ali upitna je i sama logika upuštanja (umjesto podizanja) u svrhu naglašavanja nečega. Zenitalno ovtjeljavanje mihraba ponad međuprostora dva zida efektivna je, smisljena dosjetka. Sama uloga dvostrukog zida te ugrađenih pet stuba nevidljivih iz molitvenog prostora, sa slijepim podestom, već je puno nejasnije suvislosti. Ambijentalno, molitveni prostor ocjenjuje se ukupno nižim i klaustrofobičnijim nego što je poželjno, uslijed relativno male kupole. Niti minaret ne kupi salve odobravanja. Pozitivno je grupiranje omladinskog kluba i učionica oko terase koja u vannastavno vrijeme dublira kao košarkaško igralište; negativno je što su učionice razdijeljene harmonika vratima i imaju zajednički ulaz, umjesto svaka zaseban. K tome, ni kabinet nema svoj ulaz. Imamov stan obogaćen je raskošnim atrijem, ali je skučen (preplitak) na najsupstancijalnijem mjestu.

OSTALI SUDIONICI NATJEČAJA

RAD POD ŠIFROM „2“

AUTORI:
Alen Žunić, mag. ing. arh., Zagreb
doc. dr. sc. Zlatko Karač, mag. ing. arh., Zagreb
3D vizualizacija: Igor Sladoljev, mag. ing. arh.

RAD POD ŠIFROM „3“

AUTORI:
Zoran Jelenić, Zagreb
Branimir Kljajić, Osijek

RAD POD ŠIFROM „4“

AUTORI:
ne pristaju na objavu imena Autora ako rad nije nagrađen

RAD POD ŠIFROM „5“

AUTORI:
ne pristaju na objavu imena Autora ako rad nije nagrađen

RAD POD ŠIFROM „6“

AUTORI:
Husejn Dropić, dipl. ing. arh., Tuzla
Mladena Ahmetović, mag. ing. arh.
Nedim Čitaković, dipl. ing. arh.
Mehmed Dropić, dipl. ing. arh.
suradnik: Nenad Kovačević, građ. teh.
suradnik: Gradinka Pašić, arh. teh.
suradnik: Amina Dropić, ing. arh.
strojarske instalacije: Silvano Sušilović, dipl. ing. str.
elektroinstalacije: Midhat Pirić, el. teh.

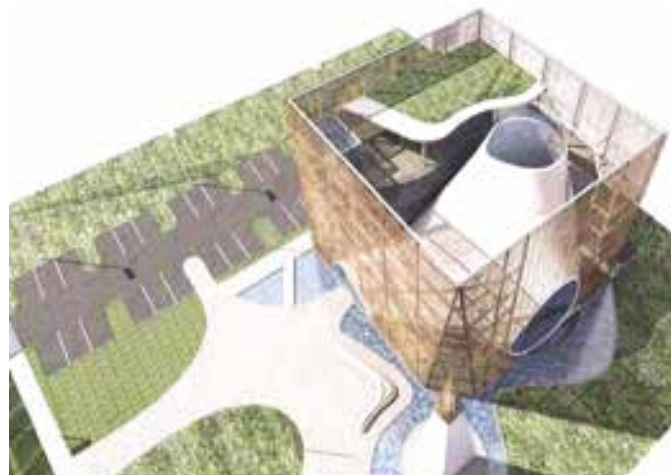
RAD POD ŠIFROM „7“

AUTORI:
INŽENJERSKO PROJEKTNI BIRO d.o.o., Osijek; projektantica:
Deja Dragojević

RAD POD ŠIFROM „9“

AUTORI:
Miljenko Šuperak, mag. ing. arh., Pula
suradnik: Sanel Dervišević, dipl. ing. građ.

RAD POD ŠIFROM „11“

AUTORI:
Samir Kerenović, Zagreb
Goran Karlović, Zagreb
suradnik: Vedrana Ivanda

RAD POD ŠIFROM „12“

AUTORI:
Marko Čulina, Zadar

RAD POD ŠIFROM „13“

AUTORI:
Ljiljana Ćurčija, Zagreb
Gorana Perić, Split

RAD POD ŠIFROM „14“

AUTORI:
Damir Mioč, d.i.a.
Zvonimir Prlić, d.i.a., Zagreb
3D: Koraljka Jelić
maketa: Rikard Blažičko
fotografije: Mladen Pobi

RAD POD ŠIFROM „17“

AUTORI:
Branka Juras, d.i.a., Split
Željko Jeličić, dizajner, Split
Luka Čvitan, stud. arh., Tribunj
Tomislav Nejašmić, stud. arh., Split

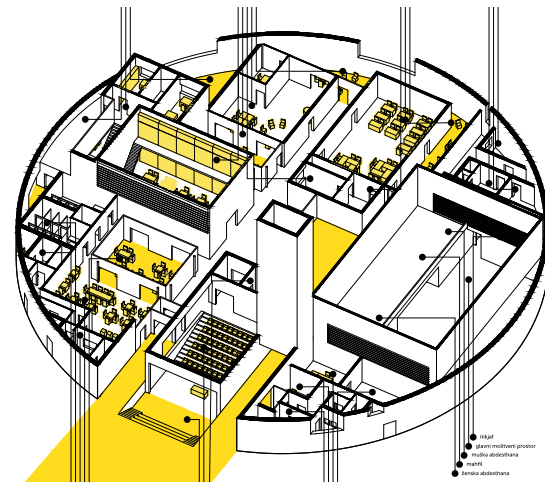
RAD POD ŠIFROM „19“

AUTORI:
Mitja Uranjek, u.d.i.a., Celje (Slovenija)

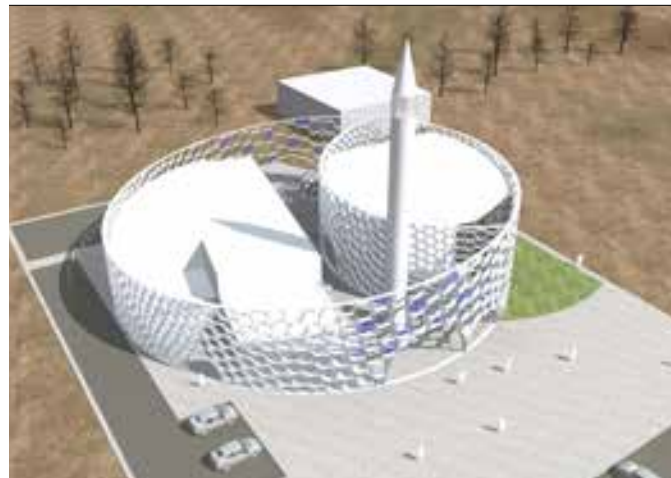
RAD POD ŠIFROM „22“

AUTORI:
Marko Mihaljevič, bacc. arh.
Damjan Odeljan, bacc. arh.

RAD POD ŠIFROM „23“

AUTORI:
Teodor Cvitanović, dipl. ing. arh., Zagreb
suradnik: Davor Andrić, dipl. ing. arh., Zagreb
suradnik: Matej Kopecki, stud. arh., Lipovljani

RAD POD ŠIFROM „24“

AUTORI:
Roman Vukoja, dipl. ing. arh.
Dora Vlahović, mag. ing. arh. i urb.

RAD POD ŠIFROM „25“

AUTORI:
Matko Memed

RAD POD ŠIFROM „26“

AUTORI:
Bernarda Cesar, mag. ing. arh.
Anja Mraković, mag. ing. arh.
Marina Mršič, mag. ing. arh.
prostorni prikazi: Ana Karača, mag. ing. arh.
grafički dizajn: Marija Juza, mag. art.
stručni konzultant: Drita Novak, ovl. arh.

RAD POD ŠIFROM „27“

AUTORI:
Venko Ćurlin, Zagreb
Šejla Ćelhasić Ćurlin, Zagreb

RAD POD ŠIFROM „28“

AUTORI:
BARBIR PROJEKT d.o.o., Komin-Banja; projektni tim:
Ante Barbir
Duško Bašić, d.i.a.
Armin Hodo, d.i.a.
Edita Mušić, d.i.a.
Darijo Barbir, d.i.a.

RAD POD ŠIFROM „29“

AUTORI:
Ivana Bakotić, dipl. ing. arh., Split
dr.sc. Dina Šamić, dipl. ing. arh.
dr.sc. Nermina Zagora, dipl. ing. arh.

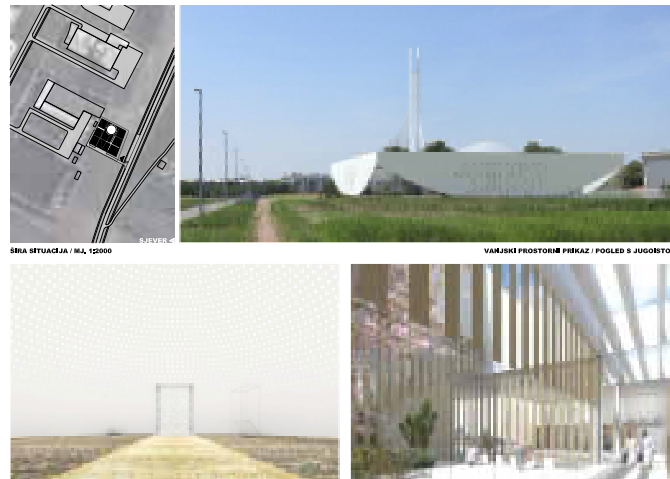
RAD POD ŠIFROM „30“

AUTORI:
Katja Banai, d.i.a., Zagreb
Nikolina Muža, d.i.a., Zagreb
suradnik: Iva Đaković, d.i.a.
suradnik: Ana Brebić, bacc. arh.

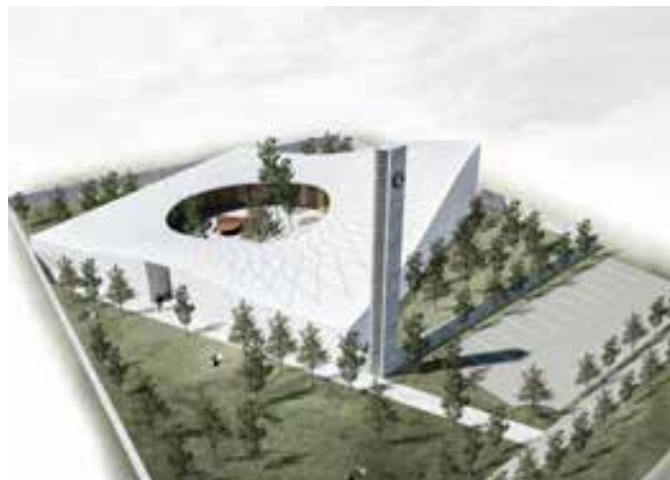
RAD POD ŠIFROM „31“

AUTORI:
Damir Vitković, dipl. ing. arh., Zagreb
suradnik: Marko Bogadi, mag. ing. arch.
vizualizacije: FREYA d.o.o.

RAD POD ŠIFROM „33“

AUTORI:
ne pristaju na objavu imena Autora ako rad nije nagrađen

IZDAVAČ:

**ISLAMSKA ZAJEDNICA U HRVATSKOJ,
MEDŽLIS ISLAMSKE ZAJEDNICE OSIJEK**

TEKST KATALOGA:

**OCJENJIVAČKI SUD NATJEČAJA
AUTOR NATJEČAJNOG PROGRAMA**

PRIPREMA I POSTAV IZLOŽBE:

DRUŠTVO ARHITEKATA GRADA OSIJEKA (DAO)

TISAK:

KROMOPAK d.o.o., Valpovo

